

Tisztelt Meghívottak, Kedves Hallgatók, Kollégák!

A 2014/15-ös egyetemi év megnyitó-ünnepségén nagy szeretettel köszöntöm kedves Mindannyiukat, polgármester Urat, Hargita megye Tanfelügyeletének képviselőit, gyakorló intézményeink vezetőit, a vakációról visszatért hallgatóinkat, kedves Kollégáimat és megkülönböztetett figyelemmel és szeretettel a BBTE székelyudvarhelyi tagozatának új tagjait, a kedves elsőéveseket. Korábbi tanévnyitó köszöntők hagyományaihoz híven, kérem, engedjék meg, hogy idén is tanévnyitó beszédem néhány gondolatával, elsősorban őket szólítsam meg. Az „új időknek új dalaira” fogékony „mindig újakat”.

Az Ady-mottót ízeletve, akár el is tűnődhetünk néhány gondolat erejéig mind az új idők, mind az új dalok jelzős szerkezetek jelentésén és értelmén, azt a pragmatikus kérdést helyezve szembe a költői képpel, hogy milyen is az a „szép új világ”, amiben élünk, másrészt meg milyen válaszokat találunk a megfogalmazódó kérdéseinkre. Az itt és most konkrét helyzetéhez kötve a dilemmát, kedves kollégák és jövőendő munkatársak, ahhoz a meg nem kerülhető kérdéshez jutunk, hogy mi dolgunk a világon nekünk, a XXI. század második évtizede pedagógusainak.

Kedves első- és felsőbb évesek, kedves Kollégák, holnaptól elindulunk a tanulás/tanítás/tanulás gyakorta taposómalomnak érzett útján, mindenikünk a maga érdeklődés- és szakterületének izgalmas, de mégiscsak rész-igazságokat feltáró felületén. A tanév során lesz lehetőség megismerkedni a nevelés általános elveivel, a gyermek személyisége rejtett tartományaival vagy akár a sikeres óvodai mesefoglalkozás apró részleteivel és sok-sok olyan tanulási tartalommal, amelyek alapfeltételei a sikeres tanító- és óvodapedagógus-létnek. Úgy érzem, ez a mai nap, az útnak indító találkozás lehetőség arra is, hogy pedagógus és pedagógusjelölt eme rész-igazságok fölé emelkedve, feltegye a régről ismerős kérdést: mi dolgunk a világon? Az új idők divatos dekonstruktív szemléletéhez simulva, akár úgy is átírhatnánk kérdésünket, hogy van-e célja a ma pedagógusának / a ma iskolájának s ha igen, akkor miért nincs? A közelmúlt (és nemcsak) történései teszik, hogy egy ilyen bizarr kérdés látszólagos képtelensége lesz képes csak megközelítően kifejezni, amit érzünk, gondolunk.

Szinte biztos megérzéssel állítom, hogy a tanévnyitó ünnepélyes és –mondhatnám, természetes módon -- optimista hangulatában furcsán hat annak a felismerése/beismerése, hogy eléggé hosszú ideje nevelési céltalanságban leledzünk, jobb esetben az érték-relativizmus langyos kompromisszumai közt. In medias res módon szólva, mindannyiunk vissza-visszatérő kérdése: van-e és mi az a nevelési eszmény, ami célt és értelmet adhat a pedagógusi létnek?

Ma, ezzel a közös gonddal és felelősséggel vagyunk együtt: előjárók, oktatók és jövő pedagógusok. Nem volt teljesen szándék nélküli az a korábbi állításom, hogy a megismert és kijelentett rész-igazságok fölé emelkedésünk mai alkalma aligha juthat tovább a kérdésfeltevésnél. Hiszen minden jelenlevő számára ismerős, nevelési eszményről beszélni annyit tesz, mint megnyitni Pandóra szelencéjét, amiből csak betegség, nyomor, szerencsétlenség szakad a világra, és már annak is örülünk, ha a reményt őrizhetjük. Így volt ez hazai tájainkon is a fordulat előtti iskolákban, a sokoldalúan fejlett szocialista ember eszményével mint nevelési távlat. Szerencsére mára csak a pedagógiatörténet tud róla, na meg közülünk a kevésbé fiatalok. Legtöbben már akkor tudtuk, éreztük, ez nem a mi eszményünk, és kerestünk valamit, amivel kiválhattuk. Kerestük a sárba taposott anyanyelv szépségeiben, népi hagyományaink megtartó erejében, a táncház-mozgalmak összetartó lendületében, a félreállított hitéletünk örök biztonságában.

Kedves fiatal és még fiatalabb Barátaim, ezt a bizonyosságot áhító, kereső szándékot hiányolom manapság leginkább. Nyilván, lehet számos tetszetős, elhárító érvet felhozni a kérdés élének tompítása végett. Hiszen a hiány „jelenléte”, annyira általános, hogy már aligha gondolunk a rangsorolásra. Hiányzik a pedagógus-létből a kiegyensúlyozott egzisztenciát biztosító anyagi juttatás, hiányzik a szakmai tökéletesedést, a professzionalizációt lehetővé tevő oktatáspolitikai stabilitás, helyel-közzel hiányos az oktatási infrastruktúra – nos, éppen ez a hiány-dömping fedi el előlünk gyakran a lényegét: milyen hiányt, űrt tölthetek be ÉN, a pedagógus, a pedagógusjelölt?

A közelmúltban vettem részt a KAB (Kolozsvári Akadémiai Bizottság) tanácskozásán, aminek témája – úgy érzem – itt sem veszít aktualitásából: a hasznos tudásról volt szó. Meggyőződésem, hogy ennek a megszerzése, az erre való törekvés fontos eleme lehet a célt és értelmet visszaszerezni akaró próbálkozásoknak. A hasznos tudás összetevőiről gondolkodni, ezt felépíteni a tanító- és óvodapedagógus-jelölt számára többszintű lehetőség vagy inkább feladat. Nemcsak az értelmiségi létre készülő fiatal önbecsülésének mutatója lesz ez, hanem a rábízott kisgyermekkel szembeni felelősség is. A világot megismerni akaró, mindig kíváncsi gyermek-ember iránti tisztelet, ami erre kötelez.

Meggyőződésem, hogy nagyra becsült, kedves Kollégáim a tanév során segítőkész társai lesznek minden erre törekvő hallgatónak. Zárszóként, kívánok ehhez az együttműködéshez Mindannyiunknak több derűt, egymásra figyelést, eredményes új tanévet.

dr. Antal Sándor
tagozatvezető

Elhangzott Székelyudvarhelyt, 2014. szept. 29-én.